

ПЕНСІЙНА РЕФОРМА В УКРАЇНІ.

Мартинець В.В. Мірошніков І.М

Однорівнева солідарна система пенсійного забезпечення склалася в Україні історично і тривалий час в цілому задовольняла потреби суспільства. Проте в умовах розвитку ринкових відносин та на тлі об'єктивного процесу старіння населення така система не спроможна ефективно виконувати покладені на неї соціально-економічні функції. Сьогодні ми говоримо, що людина може і повинна отримувати пенсію відповідно до стажу роботи та розміру заробітної плати, обчисленого за всі періоди її трудового життя.

Верховна Рада України ухвалила 9 липня 2003 р закон України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" та "Про недержавне пенсійне забезпечення", які набрали чинності з 1 січня 2004 р. Прийнявши ці закони держава зробила перший крок на шляху до реформування пенсійної системи.

Принциповою різницею нової пенсійної системи є перехід від пенсійного забезпечення до системи пенсійного страхування, яка базуватиметься на чіткому розподілі матеріального забезпечення в старості залежно від трудової участі громадян у здійсненні соціального внеску до системи пенсійного страхування. Іншими словами, ті, хто працював та сплачував пенсійні внески до Пенсійного фонду, матимуть право на забезпечення в старості за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням (пенсія залежно від сплачених внесків), а ті, хто не працював та не сплачував внесків до Пенсійного фонду, отримають підтримку за рахунок державних коштів відповідно до законодавства про державну соціальну допомогу.

Законом передбачено два варіанти обчислення розміру пенсії за віком, з яких особа може обрати найбільш вигідний для себе.

Перший варіант — за новою формулою, другий — за так званою двоскладовою формулою.

Основою для обчислення розміру пенсії за новою формулою є скоригована заробітна плата та коефіцієнт страхового стажу.

Розмір пенсії за віком визначається за формулою:

$$П = Z_n * K_c.$$

де П — розмір пенсії (у грн.);

Z_n — заробітна плата (дохід) застрахованої особи, з якої обчислюється пенсія (у грн.);

K_c - коефіцієнт страхового стажу застрахованої особи, визначається виходячи із наявності страхового стажу за документами пенсійної справи на час перерахування пенсії.

Коефіцієнт страхового стажу визначається за формулою

$$K_c = (C_n * B_c) / (100\% * 12)$$

Загальна величина коефіцієнту страхового стажу не може перевищувати 0,75, а для осіб які працювали на роботах з особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці за Списком № 1-0,85.

Для визначення однієї зі складових цієї формули — Z_n — заробітної плати необхідно визначити середньоарифметичний індивідуальний коефіцієнт заробітку. Його обчислюють шляхом ділення заробітної плати особи за кожен місяць періоду, за який враховується заробіток, на середню заробітну плату в галузях економіки за цей же місяць. Суму коефіцієнтів за весь період, за який враховують заробітну плату, ділять на кількість місяців, за які розраховано коефіцієнти заробітку.

Другий варіант — за двоскладовою формулою. Визначається розмір пенсії, яка складається із двох частин: частина, яка припадає на період стажу до набрання чинності Законом "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", та частина пенсії, яка припадає на період страхового стажу після набрання чинності Законом. Перша із цих двох частин (стаж до 1 січня 2004р.) визначається відповідно до Закону "Про пенсійне забезпечення" та обмеженням пенсії максимальним розміром відповідно до Закону "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування". Друга частина обчислюється нормами нового Закону без обмеження максимальним розміром. Частина пенсії, обчислена за період стажу до 1 січня 2004 р. Буде переіндексована до моменту фактичного виходу на пенсію та підсумована з другою частиною пенсії, обчисленою за період страхового стажу після 1 січня 2004р.

Розглядаючи питання реформування пенсійної системи також необхідно звернути увагу на наступні питання: "На кого не поширюється Закон "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", як будуть нараховувати пенсії, як буде заохочуватися вихід на пенсію у більш пізньому віці, які пенсії матимуть особи, які займаються бізнесом та інші.